

Handläggare
Josefin Lokvist
Telefon: 08-50812197

Till
Södermalms stadsdelsnämnd
17 oktober 2024

Ersättningsnivåer daglig verksamhet (LSS)

Remiss från Kommunstyrelsen KS 2024/492

Förvaltningens förslag till beslut

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen fick i budget 2023 uppdraget att i samråd med socialnämnden och stadsdelsnämnderna ta fram ett förslag på nya ersättningsnivåer inom daglig verksamhet (LSS), med målet att minska antalet nivåer och att på ett bättre sätt balansera den enskildes behov. Utifrån inkomna remissvar gjordes bedömningen att det fanns delar i förslaget som behövde utredas ytterligare och stadsledningskontoret har under 2024 utrett detta och gjort förändringar därefter.

Stadsledningskontoret föreslår att antal nivåer i nuvarande ersättningssystem för daglig verksamhet (LSS) minskas från sju till fem. Ersättningen föreslås öka i de lägsta nivåerna och minska i de högsta. Vidare föreslås att antalet timintervall för deltagandegrad per vecka som den enskilde kan välja mellan ändras från två till tre. Förslaget är beräknat utifrån att det på totalen ska vara kostnadsneutralt för staden. Stadsledningskontoret anser att denna förändring kan skapa bättre förutsättningar för att driva verksamhet på ett bra sätt utifrån den enskildes behov.

Förvaltningen ser positivt på föreslagna förändringar utifrån ett brukarperspektiv för individer med neuropsykiatriska diagnoser och instämmer att det viktiga motivationsarbetet för denna målgrupp inte ryms i nuvarande ersättningsnivåer. En sammanläggning av nivåer och en omfördelning mellan låga och höga nivåer kan medföra att vissa stadsdelsnämnder påverkas mer än andra. Förvaltningen instämmer i att det bör vara en skillnad i ersättning till utförare för brukare med högt respektive lågt deltagande därför är det positivt med färre antal nivåer och ett ökat antal timintervall.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har remitterat ärendet Ersättningsnivåer daglig verksamhet (LSS) till Södermalms stadsdelsnämnd för yttrande senast 31 oktober 2024. Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, socialnämnden, samtliga stadsdelsnämnder, Attendo, Bambi ekonomisk förening, Famna, Främja, Frösunda, Misa, Nytida, Omsorgshuset, PULS och Utvecklingspedagogik.

Ärendet

Kommunstyrelsen fick i budget 2023 uppdraget att i samråd med socialnämnden och stadsdelsnämnderna ta fram ett förslag på nya ersättningsnivåer inom daglig verksamhet (LSS), med målet att minska antalet nivåer och på ett bättre sätt balansera den enskildes behov. Bakgrunden till att ändra nivåerna i ersättningssystemet är bland annat att nuvarande system är flera år gammalt och att det därmed finns behov av att anpassa ersättningen utifrån dagens förutsättningar. Målgruppen har förändrats över tid och antalet personer med neuropsykiatriska diagnoser har ökat under de senaste tio åren och det viktiga motivationsarbetet för denna målgrupp bedöms inte rymmas i nuvarande låga nivåer.

Stadsledningskontoret föreslog i ett ärende 2023 (KS 2023/339) att antalet nivåer i nuvarande ersättningssystem för daglig verksamhet (LSS) skulle minskas från sju till fem. Ersättningen föreslogs också att öka i de lägsta nivåerna och minska i de högsta. Vidare föreslogs att antalet timintervall för deltagandegrad per vecka som den enskilde kan välja mellan ändrades från två till tre. Förslaget var beräknat utifrån att det på totalen skulle vara kostnadsneutralt för staden. Förslaget skickades ut på remiss under perioden 2023-04-19 till 2023-09-19. Utifrån inkomna remissvar gjordes bedömningen att det fanns delar i förslaget som behövde utredas ytterligare. Stadsledningskontoret har beaktat delar av de synpunkter som framkom vid översynen vid framtagandet av förslaget till nya ersättningsnivåer för daglig verksamhet (LSS) och tagit fram ett nytt förslag. Förslaget är beräknat utifrån att stadens kostnader ska vara kostnadsneutrala. De förändringar som har gjorts i förhållande till tidigare ärende är främst beräkningen av hur många personer av de som idag har beslut om daglig verksamhet på deltid som kommer att beslutas i deltagandegrad 11-24 timmar per vecka respektive 1 till 10 timmar per vecka. Utifrån den nya beräkningen har nivån på ersättningen i lägsta nivån av deltagandegrad (1-10 timmar per vecka) höjts från 40 procent av heltid till 63 procent av heltid. Även den förändring som beskrivs under rubrik *Förändring i stadens bedömningsinstrument* nedan är ny i förhållande till tidigare ärende.

Föreslagna ersättningsnivåer

Stadsledningskontoret föreslår att nivåbedömningen grupperas om i enlighet med föreslagna nivåpoäng för att bättre balansera ersättningsnivån i förhållande till den enskildes behov.

Tabell: Föreslagna ersättningsnivåer

Omsorgsnivå (utan personlig assistans)	Schablon (kr/år) 25< timmar/vecka	Schablon (kr/år) 11-24 timmar/vecka	Schablon (kr/år) 1-10 timmar/vecka
Nivå 1 (0-25 poäng)	244 000	195 200	153 720
Nivå 2 (26-40 poäng)	317 000	253 600	199 710
Nivå 3 (41-55 poäng)	400 000	320 000	252 000
Nivå 4 (56-70 poäng)	483 000	386 400	304 290
Nivå 5 (71-100 poäng)	580 000	464 000	365 400
Omsorgsnivå (med personlig assistans)	Schablon (kr/år) 25< timmar/vecka	Schablon (kr/år) 11-24 timmar/vecka	Schablon (kr/år) 1-10 timmar/vecka
Nivå 1 (0-25 poäng)	170 800	136 640	107 604
Nivå 2 (26-40 poäng)	221 900	177 520	139 797
Nivå 3 (41-55 poäng)	280 000	224 000	176 400
Nivå 4 (56-70 poäng)	338 100	270 480	213 003
Nivå 5 (71-100 poäng)	406 000	324 800	255 780

Föreslagen peng till utförarna, se bilaga 1.

För att få fram ersättningsnivåer som så långt det är möjligt ersätter för den enskildes resursbehov så har ett arbete genomförts med att beräkna färre antal nivåer och fler timintervall för deltagandetimmar. I förslaget har antalet nivåer minskats, ersättningen i de lägsta nivåerna har ökat och i de högsta nivåerna föreslås ersättningen minska. De föreslagna ersättningsnivåerna är fem till antalet med tre spann av deltagandetimmar per vecka. Om en personlig assistent medföljer den enskilde i den dagliga verksamheten minskas ersättningen med 30 procent, nuvarande skillnad är 38 procent.

Stadens nuvarande ersättning för deltagandetimmar om hel- och deltid är inte optimala. Det är en stor diskrepans vid den enskildes närvaro om fyra timmar per vecka och vid en närvaro om 24 timmar per vecka med samma ersättning till utförarna.

Stadsledningskontoret föreslår tre olika ersättningsnivåer av timintervall för deltagandetimmar per vecka. Föreslagna timintervall är 1-10 timmar, 11-24 timmar samt 25 timmar upp till heltid (40 timmar). Ersättningen i timintervall 11-24 timmar per vecka föreslås vara 80 procent av heltid och ersättningen i timintervall 1-10 timmar per vecka 63 procent av heltid.

Syftet med daglig verksamhet är att bryta social isolering och skapa meningsfullhet och att komma närmare arbetsmarknaden med målsättningen att komma ut i arbetslivet. Det kan finnas olika skäl till att enskilda personer i kortare eller längre perioder har låg eller

ingen närvaro på den dagliga verksamheten. Det är viktigt att beakta att lågt deltagande, även under längre perioder, inte behöver betyda att den enskilde inte har behov av insatsen. Det finns ingen nedre gräns för hur många timmar den enskilde måste delta i daglig verksamhet för att ha rätt till insatsen, en individuell bedömning får göras i varje enskilt fall. Om den enskilde inte deltar alls eller i låg omfattning behöver dock orsaken till detta följas upp. En individuell bedömning får sedan göras gällande om den enskilde har fortsatt behov av insatsen eller inte. Stadsledningskontoret föreslår mot bakgrund av detta att lägsta antalet deltagandetimmar ska sänkas från fyra timmar per vecka till en timme per vecka.

Stadsledningskontoret föreslår att ersättning utgår i upp till sex månader efter att den enskilde börjat arbeta på den ordinarie arbetsmarknaden för fortsatt stöd i övergången. Föreslagen ersättningsnivå under dessa sex månader är ersättningsnivå 1, med deltagandetimmar 1-10 timmar per vecka. För att ersättning ska betalas ut under övergångsperioden ska utföraren fortsatt ge stöd till den enskilde och regelbundet besöka arbetsplatsen. Stödet ska utformas individuellt tillsammans med den enskilde och ska finnas beskrivet i den enskildes genomförandeplan.

Förändring i stadens bedömningsinstrument

Socialnämnden fick i budget 2023 uppdraget att i samråd med kommunstyrelsen uppdatera dokumentationen för det bedömningsinstrument som ligger till grund för ersättningsnivån. I juni 2022 presenterade stadsledningskontoret en översyn av ersättning och utformning av insatsen bostad med särskild service enligt LSS samt en översyn av ersättning och utformning av insatsen daglig verksamhet enligt LSS. Av översynen framkom bland annat behov av att förbättra dokumentationen för bedömningsinstrumentet som ligger till grund för bedömningen av ersättningsnivån. Instrumentet utgår från den enskildes behov och det stöd som ges. Det bygger på femgradig skala, från inget behov till totalt behov av stöd och vägledning. Frågorna och matriserna har uppdaterats inom samtliga livsområden, se bilaga 2 och 3. Social interaktion och psykisk hälsa är de livsområden som har förändrats mest, där samtliga frågor har förtydligats. Även texten i matrisen har uppdaterats på flertalet ställen inom dessa två områden. Frågor som syftar till att fånga upp det motiveringsarbete som genomförs har utformats inom alla livsområden utom förflyttning och kommunikation. Någon omviktning av poängsättningen i matriserna har inte genomförts. Detta har inte bedömts nödvändigt för att få fram och värdera det motiveringsarbete som utförs. Genom att förtydliga och komplettera frågorna och matriserna synliggörs hur motiveringsarbetet som

utförs inom de olika livsområdena fångas upp och vägs in vid nivåbedömningar.

Kostnads- och verksamhetsmässiga konsekvenser av förslaget

Utifrån det antal personer som den 26 augusti 2023 (underlag för stadsdelsnämndernas budget 2024) hade insatsen daglig verksamhet skulle kostnaderna för staden ändras marginellt vid den föreslagna förändringen av ersättningsnivåerna.

Tabell: Kostnader för nuvarande ersättningsnivåer samt för föreslagna ersättningsnivåer.

	Kostnad nuvarande ersättningsnivåer (tkr)	Antal personer	Kostnad föreslagna ersättningsnivåer (tkr)	Antal personer
Heltid				
25<timmar/vecka	586,0	1 540		
Deltid				
4-24 timmar/vecka	357,3	1 531		
Heltid med personlig assistans	25,8	78		
Deltid med personlig assistans	14,0	55		
<i>Utan personlig assistans</i>				
25<timmar/vecka			594,8	1 540
11-24 timmar/vecka			206,1	842
1-10 timmar/vecka			132,8	689
<i>Med personlig assistans</i>				
25<timmar/vecka			29,6	78
11-24 timmar/vecka			8,7	30
1-10 timmar/vecka			5,6	25
Ersättning när den enskilde arbetar			7,4	
Summa	983,1	3 204	985,0	3 204

Vid beräkning av antalet personer som förväntas ha daglig verksamhet 11-24 timmar per vecka och 1-10 timmar per vecka har stadsledningskontoret tillsammans med socialförvaltningen gjort en genomgång av samtliga personer som i nuvarande system har beslut om deltid (4-24 timmar). Samtliga beslut har kontrollerats utifrån hur många timmar den enskilde har beslut om på daglig verksamhet. Utifrån denna genomgång konstateras att 45 procent av de som idag har beslut om deltid kommer att ha 1-10 timmar per vecka och 55 procent 11-24 timmar per vecka. Av de personer som idag har beslut om deltid så har cirka 80 procent valt en privat utförare. Det innebär att det främst är privata utförare som får minskade intäkter utifrån förslaget att införa tre olika ersättningsnivåer av timintervall för deltagandetimmar per vecka. Vid en genomgång av samtliga privata utförare kan

stadsledningskontoret konstatera att det innebär en intäktsminskning med cirka 2,8 procent för stadens privata utförare.

För stadsledningskontorets förslag om ersättning upp till sex månader när den enskilde börjat arbete på den ordinarie verksamheten beräknas kostnaderna till cirka 7,4 mnkr. I den beräknade kostnaden görs antagandet att 3 procent av de som har daglig verksamhet börjar arbeta på den ordinarie arbetsmarknaden. I översynen ställdes frågan till utförarna hur många de har hjälpt vidare ut i någon form av lönebidragsanställning och utfallet i svaren var då cirka tre procent.

Stadsledningskontoret har gjort en ekonomisk jämförelse mellan de nuvarande och de föreslagna ersättningsnivåerna gällande den del som avser en sammanläggning av nivåer. Jämförelsen har gjorts av hur föreslagna ersättningsnivåer i förhållande till nuvarande påverkar stadsdelsnämndernas tilldelade budget och kan konstatera att påverkan på budgeten är liten. Då en sammanläggning av nivåer och en omfördelning mellan låga och höga nivåer görs så kan vissa stadsdelsnämnder dock påverkas mer negativt än andra, de stadsdelsnämnder som har förhållandevis många personer som har insatsen daglig verksamhet i nuvarande nivå 5 och 7 kan påverkas negativt av det föreslagna ersättningssystemet.

Stadsledningskontoret anser att föreslagen modell på ett bra sätt tar i beaktande de synpunkter och iakttagelser som gjorts i tidigare översyn. Genom föreslagen förändring förbättras förutsättningarna för det viktiga motiverande arbetet hos personer även i de lägre nivåerna. Föreslagen modell kan även öka möjligheten att bryta social isolering samt skapa meningsfullhet och ökad möjlighet för den enskilde att närma sig arbetsmarknaden.

Stadsledningskontoret föreslår att den nya ersättningsmodellen börjar gälla från 1 januari 2025. Nivåerna på ersättningen kan justeras, som vanligt, i samband med kommunfullmäktiges budget för nästkommande år. Inga ombedömningar av enskilda personer behöver göras men då antalet nivåer föreslås minska samt antalet timintervall för deltagande per vecka blir fler så behöver nya beställningar göras i paraplyet. Nya budgetunderlagsrapporter i stadens beslutsstöd behöver också tas fram.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts i stadsdelsdirektörens stab- och kansli i samverkan med sociala avdelningen och ekonomiavdelningen. Ärendet har behandlats i förvaltningsgruppen och pensionärsrådet den 7 oktober 2024.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen ser positivt på föreslagna förändringar utifrån ett brukarperspektiv för individer med neuropsykiatriska diagnoser och instämmer att det viktiga motivationsarbetet för denna målgrupp inte ryms i nuvarande ersättningsnivåer. Genom föreslagen förändring förbättras förutsättningarna för det viktiga motiverande arbetet hos personer även i de lägre nivåerna. Förslagen modell kan även öka möjligheten att bryta social isolering samt skapar meningsfullhet och förbättrar möjlighet för den enskilde att närma sig arbetsmarknaden.

En sammanläggning av nivåer och en omfördelning mellan låga och höga nivåer kan medföra att vissa stadsdelsnämnder påverkas mer än andra. De stadsdelsnämnder som har förhållandevis många personer som har insatsen daglig verksamhet med nivåbedömning i nuvarande nivå 5 och 7 kan påverkas i högre utsträckning av det föreslagna ersättningssystemet.

Vidare instämmer förvaltningen i att det bör vara en skillnad i ersättning till utförare för brukare med högt respektive lågt deltagande och därför är det positivt med färre antal nivåer och ett ökat antal timintervall.

Ekonomiska konsekvenser av förslaget

De föreslagna nivåerna kommer inte påverka beställarenhetens ekonomi när det gäller placeringar inom LOV eftersom enhetens budget motsvarar ersättningen till utförarna. Däremot kan enhetens ekonomi påverkas av de brukare som har individavtal då priset sätts efter varje individ. Påverkan bedöms dock vara liten eftersom det endast är få brukare som har individavtal. Förvaltningens egna utförare inom daglig verksamhet kommer påverkas positivt av förändrade nivåer. Intäkterna kommer att öka eftersom verksamheterna har många brukare i nivå sex samt många brukare med personlig assistans.

Barnrättsanalys

Förvaltningen uppfattar inte att förslaget om reviderad ersättning inom daglig verksamhet ger direkta eller indirekta konsekvenser för barn (som kan beröras i form av anhörig till den aktuella målgruppen). En vidare barnrättsanalys genomförs därför inte.

Jämställdhetsanalys

Förvaltningen uppfattar att förslaget om reviderad ersättning inom daglig verksamhet kan ge effekter för den aktuella målgruppen, oavsett om de är kvinnor/flickor eller män/pojkar. En vidare jämställdhetsanalys genomförs därför inte.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar tjänsteutlåtandet till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Alexandra Wynn
Stadsdelsdirektör
Södermalms
stadsdelsförvaltning

Maria Klemets Hellberg
Avdelningschef
Södermalms
stadsdelsförvaltning

Bilagor

1. Föreslagen modell för ersättningsnivåer.
2. Matris 9 § 10
3. Frågor 9 § 10

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Alexandra Wynn, Stadsdelsdirektör	2024-09-20
Maria Klemets Hellberg, Avdelningschef	2024-09-19